

Təqvim yada salır

Dünən dünya şöhrətli Azərbaycan rəssamı Tahir Salahovun doğum günü idi. Bu münasibətlə rəssamın içərişəhərdə yerləşən ev muzeyində təşkil olunmuş tədbirə biz də qoşulduq. Muzeyin direktoru Səadət Mirzəyeva bildirdi ki, buraya 735 eksponat hədiyyə edilib. Onların arasında rəssamın özünün rəsm əsərləri, şəxsi əşyaları, xalça kolleksiyası və fotoarxivi var. Ekspozisiya 3 mərtəbədə yerləşir. Yuxarı mərtəbədə Tahir Salahovun emalatxanası var. Bütövlükdə, kolleksiyasında 798 eksponat yerləşdirilib.

Bu muzey rəssamın sağlığında, 2012-ci ildə fəaliyyətə başlayıb. Hazırda əsas məqsəd ev-muzeyinin turist marşrutlarına daxil edilməsi və geniş tamaşaçı kütləsinin buraya cəlb edilməsidir. Bugünkü tədbir də

Fırça ustası Sovet İttifaqının ən yüksək təltiflərinə və ordenlərinə layiq görülüb, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı adını alıb. Rusiyanın ikinci və üçüncü dərəcəli "Vətən qarşısında xidmətlərinə görə" ordenlərinə, müstəqil

Sənət dünyasının fatehi

Vətənimiz Azərbaycanın ali mükafatı olan "İstiqlal" ordeninə, Bolqarıstan, Polşa, Monqolustan və başqa ölkələrin müxtəlif mükafatlarına layiq görülüb. Həmyerlimiz Rusiyanın və MDB-nin bir çox ölkələrinin rəssamlıq akademiyaları ilə bərabər, Madriddəki San-Fernando Kral İncəsənət Akademiyasının və Fransa Zərif Sənətlər Akademiyasının müxbir üzvü idi. Onu da qeyd edək ki, Ölməzlər Akademiyası adlanan Fransa Zərif Sənətlər Akademiyasına keçmiş SSRİ-dən cəmi üç nəfər üzv seçilib ki, onlardan biri də həmyerlimiz Tahir Salahovdur. O, həm də Amerika Birləşmiş Ştatlarının bir neçə şəhərinin və

böyük sənət xadiminin xatirəsini bir daha layiqincə yad edildi.

Tədbirdə "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarə Heyətinin sədri Ş.Seyidzadə çıxış edərək muzeyin rəssamın sənətinin təbliğində əhəmiyyətli rol oynadığını bildirdi. F.Bədəlbəyli, yazıçı Anar, Ç.Abdullayev, Xalq rəssamları F.Xəlilov, S.Məmmədov, E.Mikayılzadə, yazıçı-publisist, musiqişünas Raya Abasova kimi görkəmli sənət adamları, ictimai xadimlər çıxış etdilər. Sonra qonaqlar "Dahilər" adlı sərgiyə, rəssamın yardımçılıq yolu haqqında videoçarxa baxdılar. Milli Konservatoriya nəzdində İncəsənət Gimnaziyasının şagirdləri konsert proqramı ilə çıxış etdilər. Dinləyə-dinləyə xəyala dalıb bir daha Tahir Salahov dünyasına baş çəkdik...

Montana ştatının fəxri vətəndaşı idi.

Tahir Salahovun fırçasının məhsulları olan "Səhər eşelonu" və "Rezervuar parkı" adlı sənaye peyzajları, "Abşeron qadınları" və "Aydan" tabloları, əsrin taleyinə görə məsuliyyət daşıyan insanın fəlsəfi portreti adlandırılan bəstəkar Dmitri Şostakoviçin, şair Rəsul Rzanın, bəstəkar Fikrət Əmirovun portretləri də istər peşəkarlar, istərsə də sənətsevərlər tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb. Bu əsərlərin hər birində qəhrəmanların mənəvi zənginliyi, eyni zamanda, tutduğu şöhrət zirvəsindən asılı olmayaraq, təbii bir sadəlövlük də əks olunur.

Sənətkarın özünü peşəkar rəssam kimi sınadığı ilk əsəri kətan üzərində əks etdirdiyi "Gecə növbəsindən qayıdanlar" adlı dip-

Görkəmli rəssam 1928-ci il noyabrın 29-da Bakıda anadan olub. Atası repressiya qurbanı olduğundan uşaqlıq illərini məhrumiyyətlər içərisində keçirib. Özündə qüvvə tapıb, sənətə olan həvəsi onu əlçatmaz hesab etdiyi rəssamlıq dünyasına qovuşdurub. Bakı, Abşeron, onun sərt təbiəti Tahir Salahovun ilkin yaradıcılıq dövrünün əsas mövzularından olub. O, müxtəlif tarixi abidələri, Xəzərin mavi sularını öz tablolarında dönə-dönə əks etdirib, bu əsərlərə özünəməxsus rəng çalarları qataraq onlara yeni mənə, mahiyyət verib.

Yüksək istedadı, rəssamlığa olan hədsiz həvəsi onu V. İ. Surikov adına Moskva Dövlət Rəssamlıq İnstitutuna aparıb. Buraya gələndə (1957) artıq rəssamlıq sahəsində xeyli təcrübə toplamışdı, əsərləri gənc rəssamların sərgilərində nümayiş etdirilmişdi. Burada isə məşhur rəssamlarla ünsiyyətdə oldu, dünyagörüşündə əsaslı dəyişikliklər baş verib.

Moskvadan qayıdan T.Salahov peşəkar fəaliyyətinə Azərbaycan Rəssamlar İttifaqında məsul katib kimi başlayıb. Sonra Azərbaycan Dövlət Teatr İnstitutunda professor vəzifəsində çalışıb. Tahir Salahov 20 il burada rəssamlıq emalatxanasına rəhbərlik edib. Sonra Moskvaya köçən T. Salahov 1980–1992-ci illərdə bir vaxt tələbəsi olduğu V.İ.Surikov adına Moskva Dövlət Rəssamlıq İnstitutunun rəssamlıq və kompozisiya kafedrasına rəhbərlik edib. Çoxillik pedaqoji fəaliyyətində neçə-neçə gənc rəssam yetişdirib.

Boyakarlıq sənətinin bu parlaq nümayəndəsi mövzu və janr zənginliyi, bədii forma əlvanlığı və estetik kamilliyinə görə hamıdan seçilirdi. Təsədüfi deyil ki, bu gün sənətkarın möcüzəli əllərinin məhsulu olan əsərlər dünyanın mötəbər muzeylərində və qalereyalarında, ən nüfuzlu şəxsi kolleksiyalarda saxlanılır.

lom işi olub. Məhz bu tablo təsviri sənətdə "sərt üslub" deyilən yeni istiqamətin ilk nümunələrindən biridir. Məhz T.Salahovun sözügedən əsərlə əmək mövzusu müasir təsviri sənətə yol tapa bilmişdi. Rəssamın doğma diyara həsr etdiyi bir neçə əsərinin reproduksiyaları 2008-ci ildə buraxılan iki təqvimə də daxil edilib. Söhbət "Köhnə Bakı", "Səhər ovu", "Nardaran qarpızları", eləcə də Abşeron triptixi - "Atəşgah", "Xəzər bu gün" və "Qız qalası" əsərlərindən gedir. T.Salahovun ömrünün son illərinə aid işlərinə gəlincə, sənətkarın yaradıcılığında ayrıca bir dövr təşkil edən bu əsərlər onun portretlər qalereyasını daha da zənginləşdirib.

Artıq bir neçə il idi ki, Tahir Salahov Rəssamlıq Akademiyasında bakalavrlar və magistrələr buraxılışı üzrə dövlət imtahan komissiyasına sədrlik edirdi. Ulu öndər Heydər Əliyevin xatirəsinin əbədiləşdirilməsi üzrə Dövlət Komissiyasının, Heydər Əliyev Mükafatı Komissiyasının üzvü idi. Azərbaycan Ensiklopediyasının redaksiya heyətinə də daxil idi. Moskvada isə Rusiya Federal Məclisi Federasiya Şurasının sədri yanında Mədəniyyət Şurasının üzvü seçilmişdi. Bakıda yaşadığı dövrdə isə Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının sədri, respublika Ali Sovetinin deputatı, 1973-cü ildə SSRİ Rəssamlar İttifaqının birinci katibi seçilmişdi. T.Salahov eləcə də UNESCO-nun nəzdində Millətlərarası Rəssamlar Federasiyasının vitse-prezidenti, 1997-ci ildə Rusiya İncəsənət Akademiyasının vitse-prezidenti seçilmişdi. Elə buna görə də, çox zaman onu "İncəsənətin səlahiyyətli səfiri" də adlandırırlar.

Tahir Salahov 2021-ci il may ayının 21-də Berlində vəfat edib. Xatirəsi ürəklərdə, varlığı heç vaxt solmayan əsərlərində yaşayır.

M.MÜKƏRRƏMOĞLU,
"Xalq qəzeti"